Մանզումի Էֆքեար ունէաւ 300 նիւսխէ գերիլիզ. ունէվի գրյուէթի, Լամանպոլ իչին կելէր ագճէ 250, վե այլէր այլզալ 125 գրշ. վե թաշրայը իչին բասնա փարաջ սախի իչինաւ օլաղ, ունէվի գրյուէթի սաղ ագճէ 250 վե ալթը այլզալ սախի 125 գրշ. օլաճագ սրը։

Վե պեհերանիւսիւսի 40-ար փարահա սաթելա հաղ սրը։

Մանզումի Էֆքեար

ՄԻՆԱՏԻ

Իկանաթը պեհեր սաթրը իչին պերինի սեֆտաս 3 իքինջի սեֆտաս, 2 վե իւչունջիւ վե սայիր սեֆտալարը սաս 1ևր գրշ. ալնաճագ սրը։

Մեկթուպ վե սայիրե պեղ-սղրանաս Ֆոդրաշ-եօլաս 467 նիւմերալու խանեաւ Լեվոնթ Հերբլեան թագաւորեսինաւ Կարապետ Ց. Փանոսեան իսմինե կեսնաէրիլեճեք սրը։

Ուրբաթ 17 Ապրիլ 1870 Ամսաթիվ 17 Ամսոյ Ազգ. Ապրիլ 29 Թիվ 1212

Խոշանցոյլ 17 ԱՊՐԻԼ

ԽԱՐԻՃԻՅԷ

ՖՐԱՆՍԱ

Էհալինին գուրասընա գրածաք

Մէզքիւր մատոտ, կիւն պէ կիւն էհէմմիեէթ քէսպ իթմէքտէ, վէ հիւքիւմէթին, օլխուսուստա, քէմալ տէրլեճէտէ մուվաֆֆաղէյեէթ պուլաճաղը, թասդիգ գելընմագտա տրը։

Բէյիսի վիւքէլա, վէ Տախիլիյէնազերը հազարաթընեն մալիւմաթը վէ իխթարը իլէ, բարլամէնթօնուն Սաղ Մէրքէզ (հիւքիւմէթէ թարաֆկիր) ֆերգատան պէշ նէֆէր զէվաթ, Լիպերթէ նամ զաղէթանեն միւէլլիֆի Մ. Էմիլ տը Ժիրարտէն տախի, իշլէրինտէ օլարաղ, պիր իճրայէ գօմիթէսի թէշքիլ իյլէմիշլէր, վէ մէզքիւր գօմիթէյէ, «1870 սէնէսինտէ, էհալինին գուրասընա միւրաճաաթ իտիմէսինէ տայիր Մէրքէզ Գօմիթէ, իւնվանը վիրէրէք, շուսթիտէքի պէնանանամէյի նէշր իյլէմիշլէր տիր։

«Սէրպէսիյէթ իլէ, Խիթիալ գարշը պէ գարշը կէմիշլէր տիր։

«Իքիսի տախի, քէնտի ալայլարընը թէշքիլ իյլէմիշլէր, վէ պանտէրալարընը տախի, քիչատ իթմիշլէր տիր։

«Սէրպէսիյէթ պանտէրասը իւզէրինտէ, «էվվէթ, գապուլ իտէրիզ», եաղըլը տրը։

«Խիթիալ պանտէրասը իւզէրինտէ տախի, «խայրը, գապուլ իթմէյիզ» եաղըլը տրը։

«Ֆրանսատա տէվամի սուրէթտէ օլան սէրպէսիյէթին զալէպ իթմէսի իչին, իհթիմալի օլտուղու գատար չօգ գուրա գաղանմասը լաղըմ տրը, վէ իշթէ պիզիմ գօմիթէմիզին թէշքիլինէ էսաս օլան մատոտ տախի, անճագ մէզքիւր էֆքեար տրը։

«Գօմիթէմիզ, խարիճի բուհ վէ թէէսսիրլէրտէն, քեամիլէն արի օլարաղ, վէ անճագ, քէնտի քէնտիսինէ թապի պուլունարաղ, հէր նէվի էմրի իտարէ. լերտէն (խնայողութիւն) էն պիյիսիւ, իխթիալատան գաչընմագլըգտան իպարէթ պուլունան էմրի իտարէ օլմուշ օլտուղունա ինանան հէր քէսին, իմտատընա միւրաճաաթ իտէր։»

Պատհու գօմիթէ ազալարընեն իսմլերի, վէ մահելլի մէրքէզի զիքր իտիլերէք, պէեանանամէեէ իխթամ վերիլմիշ տիր։

Մ. Էմիլ տը Ժիրարտէն, քէնտի Լիպերթէ նամ զաղէթասընա, մէզքիւր գօմիթէնեն թէշքիլի միւնասէպէթի իլէ, շու ալթիտէքի պէնտի նէշր իյլէմիշ տիր։

«Հարէքէթ, շիմոի հրզ ալմըշ տրը։

«Ճիւմա իրթէսի ախշամընը, 1870 սէնէսինտէ, էհալինին գուրասընա միւրաճաաթ իտիմէսինէ մէնֆաաթը օլարաղ, թէշքիլ օլունան պիր ուսմանի միթինկտէ, թահսին նիտալարը իլէ, պիյիւք պիր Բարիս Գօմիթէսի թէշքիլինէ գուրա վերիլմիշ տիր։

«Մէզքիւր գօմիթէնեն, սէքսէն ատէտ, եանի հէր պիր մահելլէ մախսուս օլան, պիրիր շիւպէլերի պուլունաճաղ տրը։

«Մէզքիւր շիւպէլեր, վէ պէշ նէֆէր Ամենաթէօրլեր, վէ օն պիր նէֆէր Մէպուղար, վէ էհալինին գուրասընա միւրաճաաթ իտիլմէքլիյի իսթիհսապ իտէն միւէլլիֆլերտէն իպարէթ օլան, Մրքէզի Գօմիթէ, եէքտիր վէ եէքճիհէթ օլարաղ, քէնտի ճահտ ու իգտամաթլարընը, պիրլէշտիրէճէքլեր տիր։

«Շիմոի սիզ իյլէտիյիմիզ պիր թէլէկրաֆ, Պօրտօ շէհրինտէ տախի, Բարիստէ կէօսթէրիլէն իպրէթէ սիւլիւք իտիմիշ օլտուղունու, վէ շէհրի մէղպուրտա տախի, պիյիւք պիր գօմիթէ թէշքիլ իտիլտիքտէն սոնրա, ճիվար նահիեէլերին սաերսընա կէօրէ, պիրերտէ շիւպէլերի պուլունաճաղընը պիլտիրմէքտէ տիր։

«Բայիթախթատան, պէօյէ պիր իպրէթ կէօսթէրիմէսի, վէ տէր հալ, մէզքիւր իպրէթէ սիւլիւք իտէն զուհուր իթմէսի, Ֆրանսանընն, հէր պէյ՛ք շէհիրլերինտէ տախի, այնի շէյին վագը օլաճաղընա, պիր շիւբհէ պրբագմազ։»

Պունա գարշըլըգ, Նաբօլէօն սիւրէլսինէ խասիմ պուլունան ֆրրգա տախի պօշ տուրմաերպ, ճէմիյեէթլեր թէշքիլ իթմէքտէ իսէ տէ, իմբէրաթօր գարշը շէտիտ նուրթգլար իրատ իթմէքլիքտէն պաշգա, հիչ պիր նէթիճէ մէյատանէ կէթիրէմէմէքտէ տիր։

Լվվէլ էմիրտէ, էհալիյի, պիւսպիւթիւն, գուրա վիրմէմէքլիյէ դանաբրմաեր տիւշիւնմիւշլեր, վէ օլ խուսուստա, պաղը թէճրիւպէլերէ տախի չըդշմըշլար իսէ տէ, մէզքիւր թարիգին իլերուսի չըգմաղ օլտուղու անլայրըմըշ, վէ շիմոի, հիւքիւմէթէ գարշը գուրա վիրտիրմէք, եախսա դուրա դուրթուլարընա, իւզէրլերի եաղրսրդ դուրա քեաղրալարը պրբագտրըմաղ էմէլինտէ պուլունմագտա տրբլար։

Հալ պու քի, պու թարիգլի տախի, քէնտի նիհէյիլերինտէ մուվաֆֆաղէյեթ պուլաճաղլարը, իֆրաթ մէրթէպէտէ մէճհուլ պիր հալտէ պուլունտուղունտան, իմբէրաթօր սիւրիլէսինին, քէնտի պաղասընը, թէքրարէն թահթը էմնիեէթէ վաղ իտէճէյինէ բէք աղ շիւբհէ գալմըշ տրը։

Նիւ Եօրգ 29 մարտ 1870։

. . . Միւէլլիֆ։

Պու հաֆթա «Կիւնէշ» նամ զաղէթատա, «Տիւնեանընն իւզէրինտէ եուվարլանմագ» տիպաճէսի իլէ պիր պէնտ օգուտում, մէզքիւր պէնտ տիգգաթըմը զայէթ ճէլպ իյլէտիկինտէն, զաղէթայի միւթէպէրինիգի օգուեանլարա մագպուլ օլուր մէմուլի իլէ, մէալէնի մուխթասարէն թէրճէմէ իլէ թարաֆընըզա իրսալ էյլէմէյէ ճէսարէթ իյլէտիմ։

Պիր եէնի իճատ քի, իճրայէ գօնուլտուղու հալտէ, զիրաաթա, գինաաթա վէ թիւճճարլըզա պիր եէնի էօմիւր վէրլճէք տիր։ Մէզքիւր իճատ, դարա իւզէրինտէ, պիր եէնի եօլճուլուգ թարիքի տիր քի, եալընըզ, էմթա իչին օլուպ, ինսան վէ հայվան մագուլէսի պու եօլճուլուղու, էօյմէտքճէ եարամաեաճագ տրը. նասրլ քի սէպէպի մէղքիւր իճատընն թարիֆինտէն գօլայ ադնաշընըը։

Մէզքիւր պէնտտէ, էվվլա տիւնեատէ գայ թիւրլիւ եօլճուլուգ վարիտուկինի, վէ իճատ օլտուղունուն թարիֆինի իտէր. «Իլք տէվիրլէրտէ, ատէմլէր եապանի հայվանլարը ալըշտըրըպ, օնլարընն իւզէրինէ եիւքլէտէրէք մանթալարընը պիր մահարտէն, տիկէր մահելլէ ինթիգալ էտէրլեր իտի, եաբըլմամըշ վէ չէթին եօլլարատան կէչէրէք։ Սանիէն իքի թէքէրլէքլի արապալար իճատ օլունտու, օնատան սոնրա տէօրթ թէքէրլէքլի արապալար, վէ անլերին եայլարը, վէ հէմ տիւզ վէ կէնիշ եօլլար եաբըլտը. վէ նիհայէթ դարա վարբօրլարը իճատ օլտու քի եօլճուլուղուն քէմալիյէթի տիր։»

Այնի իճատ իսէ, պիր նէվի էմթա թէլէկրաֆը տէնիլսէ ճայիզ տիր։ Պու նէվիճատ եօլճուլուգ մաքինասը, թէքէրլէք եէրինէ եուվարլագ քիրբէյէր գուլլանաճագ օլուպ, պունլար մատոտէն եաբըլմա, իչի պօշ, վէ պիւիւքլիւկիւ չէփչէվրէ 25 եա 30 Ֆանկիլիզ աեաղը կէնիշլիկինտէ օլաճագ վէ մաթալար օնլարընն իչինէ գօնուլաճագ տրը։ Մէզքիւր էմթա քիրբէսինին հարէքէթ իթմէսի իչին, քէնտինէ մախսուս պիր եօլ լաղըմ տրը. պու եօլ մէզքիւր քիրբէնին սըղապիլէճէկի կէնիշլիքտէ օլան պօրուլարտան իպարէթ օլաճագ, վէ պօրուլար հավատան խալի օլուպ, վէ քիրբէյէր անլերին իչինտէ եուվարլանաճաքլար, վէ պօրուլար վէ քիրբէյէր եէքտիկէրինէ էօյէ ույկուն կէլէճէքլեր տիր քի, իքիսինին արասընատան հավա իչէ յէմէսին։ Պօրուլար դայէթ թէմիզ վէ թօզտան նէմիքտէն խալի օլաճագ տրը, չիւնքի, արապա թէքէրլէկի էօնիւնտէ պիր գաեա վարչասը նիճէ իսէ, պու պօրուլարընն էօնիւնտէ տախի, թօբլու պաշը գատար պիր թօզ, եօլճուլուղա մանի օլուր։ Մէզքիւր պօրուլար իսթէնտիկի գատար ուզուն օլապիլիր, վէ իքի թարաֆտա մաքինալար գօնուլուպ, վարբօր գուվվէթի իլէ, իչինտէ օլան հավա տիշարը սալընտքտա, քիրբէյէր դայէթ չարուքլուք իլէ հարէքէթ իտէճէքլեր տիր։ Թապիաթընն մէզքիւր գանունու գուվվէթինի անլամագ իչին, պիր թէնէքէ եա գամըշ պօրունուն պիր ուճունու սուեա սօքուպ, վէ տիկէր ուճունու աղզընա ալարաղ, սօլուղունու քէնտինէ չէքտիկինտէ, պօրունուն իչինտէքի հավա պօշալարաղ, տիշարտաքի հավանընն աղբրլըզը, սուեու չափուճաղ աղզընա տօլտուրուր, իշթէ պու գանունա մէպնի տիր քի, նէրկիլէնին պաշընտաքի թէնպէքինին տիւմանը աղզմըզա, վէ թուլումպալը գուեուլարըմըզըն սուլարը հավուզլարըմըզա տօլար։

Մէզքիւր պօրուտան եօլլար, դարա վարբօրու եօլլարը միսիլլիւ, տիւզ մախսուս

էյլէսին, էվվէթ, պիզի էօլիւմ եաթաղընտան գուրթարաճագ, վէ մարազլարըմըզը տէֆ իտէճէք, վէ զայիֆ վէ տիթրէր տիզլէրիմիզի վէ գօլլարըմըզը գուվվէթլէնտիրէճէք, վէ չիրքին եիւզլէրիմիզի մէլայիք սրֆաթընա թէպտիլ իտէճէք, վէ պիզի մէտէնիյէէթ թարիգինէ գօյաճագ պիրինճի չարէ, իշլէթ եալընըզ պու տուր, եանի մէքթէպ տիր։

Մարթար Գ. Տարեան
Գոյերլէ։

Հէմշէհրիմիզ Տատրբեան էֆէնտինին պալէատէքի պէնտինիքմալի թէշէքքիւր իլէ տէրճ էյլէտիքտէն սօնրա, մա թէէսիւֆ պէեան իտէրիզ քի, միլքիմիզտէ վէ միլլէթիմիզտէ, հալէա մէքթէպլէրէ, էն ատի պիր իհթիեաճ նազարը յալա պագրըմադտա, օլ ուղուրտա էն ապիարա, զայրէթ, մուհապպէթ, վէ թէշվիգաթ սարֆ իտիլմէքտէ, վէ մէվճուտ օլան մէքթէպլէրիմիզ իսկ, էն էնա վէ սէֆիլ պիր հալտէ պուլունմադտա, եանի բէք քիւչիւք շէյլէր էյրէտիլիպ, վէ չօգ վագըթ սարֆ իտիլմէքտէ տիր։ Հայրֆ, հէզարան քէզ հայրֆ։

ՏԱԽԻԼԻՅԻ

ՊՕՂԱՋ ԻՉԻ ՎԷ ՉԱՆԱԳ ԳԱԼԷՆԻՆ ԱՋԸԼՄԱՍԸ

Կիճէլէրի, կէմիլէրին Պօղազ իչի վէ Զանագ գալէտէն նէ չարթլարլա կէչէպիլմէքքէրինէ տայիր օլան շու աթիտէքի միւզէքքէրէյի ումումի կէչէն չարշէնպիհ կիւնիւ Պապը ալի Թարաֆիընտան սէֆարէթխանէլէրէ թէպլիզ գըլընմըշ տըր։

Պէրինճի գունդ. Պա իրատէյի սէնիյէ, կէրէք Գարատէնիզ վէ կէրէք Ագտէնիզ կիթմէք իւզրէ խթանպօլտան եօլա չըգան կ'էրէք եէրլի վէ կէրէք Պապը ալէյէ վէրկի վէրէն եախօտ էճնէպի տէվլէթլէրին եէլքէն կէմիլերի եախօտ վաբօրլարը, էօնիմիզտէքի մայիս 1/13 տէն պաշլաեարագ աթիտէ պէեան օլունան շարթլարլա, կիճէնին հէր սաաթընտա Պօղազ իչի վէ Զանագ գալէ պօղազլարընտան կէչէպիլէճէքլէր տիր։

Իսէնճի գունդ. Պալէատէ զիքր օլունան սէֆինէլէր կիւնտիւզ վագըթ օլտուղու կիպի կիճէ վագըթ տախի մախսուսէն նասպ օլունմուշ օլան մէմուրլարա պիր գրթա միւրուրիյէ ֆէրմանը թէսլիմ իթմէքլիյէ պօրճլու պուլունաճագլար տըր։

Իւլէնճի գունդ. Կէրէք կիւնտիւզ վէ կէրէք կիճէ վագըթ միւրուրիյէ ֆէրմանը թէսլիմ իթմէքքիղին պօղազտան կէչմէք իսթէյէն սէֆինէլէրին տիշարը չըգմասընա ասլա միւսաատէ օլունմաեաճագ տըր։

Տեւրէնճի գունդ. Էճնէպի պանտէրասը թաշրեան սէֆինէլէր, պունտան պէօյլէ, ֆէրմանլարը, թապի պուլունտուղլարը ոէֆարէթխանէյին պիր իյմ ու խապէրի իւզէրինէ, Պապը ալիտէ թէչքիլ օլմուշ օլան ֆէրման դայէմինտէն վէ էկէր սէֆինէլէր եէրլի սէֆինէ իսկ, լիման օտասընտան ասաղ իտէճէքլէր տիր։

Պէշինճի գունդ. Ֆէրման գալէմինէ, հէր պիր ֆէրման իչին, 75 ղշ. սաղ ագճէ թէէտիյէ օլունաճագ տըր, սէֆինէլէր պօղազլարտան կէչտիքլէրի վագըթ ֆէրմանլարը թէսլիմ էյլէտիքլէրինտէ, հիչ պիր վէրկի վէրմէեճէքլէր տիր։ Բօսթա վաբօրլարը պէրա միւսթէնա ֆէրման իչին 37½ ղշ. սաղ ագճէ թէէտիյէ իտէճէքլէր տիր։

Ալթընճը գունդ. Վաղ օլունան գավանին մուճիպինճէ, սէֆինէլէր հէրնէ սէպէպէ մէպնի օլուր իսկ օլսուն, կիւնէշ տօղմադտան վէ կիւնէշ պաթտըգտան սօնրա, խթանպօլ լիմանընտա։ Պօղազ իչինտէ, վէ եախօտ Զանագ գալէնին գրեբլարընտա, նէ մալալապիլէճէքլէր վէ նէ տէ գարաեա չըգարապիլէճէքլէր, քէզա նէ եօլճու ալապիլիճէքլէր վէ նէ տէ գարաեա չըգարապիլէճէքլէր տիր։

Թըրիէսթէ վաբօրու, տիւն սապահ ալաֆրանկա սաաթ 5 տէ, Զանագ-գալէտէն կէչմիշ տիր։

—Ըէշիտ բաշանըն թիւրպէսինտէն շալընան զիյզըյէթ շալլարըն Զապթիյէ թարաֆընտան էլէ կէչիրիլմիշ օլտուղու իշիտիլմիշ տիր։

—Նասըլ քի պիլտիրմիշ իտիք, տիւնքի կիւն Զաթը հազրէթի Շահանէլէրի էօյլէն վագըթ արապա իլէ, Պապը-ալիեի թէչրիֆ պուեուրուլա, Շուրայի Տէվլէթին պիր սէնէ զարֆընտա իճրա էյլէմիշ օլտուղու իսլահաթլարըն բաբօրթօսու գըրաաթ օլունտուղտա, խթիմարընա բաղպէթ պուեուրմուշլար, վէ պատէհու պիր նուլթգ իրատ իթտիքտէն սօնրա, Տօլմա Պաղչէ սէրայը Հիւմայունլարընա տէօնմիշլէր տիր։

—Գալաթատա, Թրամվուէյ թապիր օլունան արապալարըն կէչէճէկի պազը տար սօգագլարտա պուլունան տիւքքեանլար, պու կիւնլերտէ երգտրբրբլմագտա օլուպ, եագընտա մէզքիւր արապա եօլուն ինչասընա պէտ վէ մուպաշէրէթ օլունաճագ տըր։

—Բումէլի տէմիր եօլլարըն պաշ միւհէնտիսի օլան Մ. Բրէսէլին, խթանպօլա վասլ օլմասընտան, Եէտի գուլէտէն Բիւշիւք չէքմէճէեէ եաբրլաճագ օլան խաթթըն տէր հալ պաշլանըլմասը մէմուլ օլունմադտա տըր։

Բէզալիք Էտիրնէ իլէ Էնէզ արասընտա եալրլաճագ խաթթըն տախի տէր հալ պաշլանըլաճաղը, մէմուլի գավիտէն տիր։

ԻԼԱՆ

Պէրլին, թապիպլէրինտէն օլուպ, պունտան իքի սէնէ ագտէմ Տէրվիշ սօղաղընտա քէնտի խանէսինտէ վէ կիւմիւշ սուեու խաթթախանէսինտէ սանտիրընը քէմալի մա վաֆֆայիյէթլէ իշրա իթմիշ պուլունան տաքթօրՄԱՆՀԱՐՏ էօնիմիզտէքի մա խ պիրտէ խթանպօլա կէլէճէք տիր։

Մէրգում տաքթօր պաշլրճա կէօղ խասթալըգլարընա պադմագտա տրը։

ՍՕՆ ՀԱՎԱՏԻՍԼԷՐ

ԱՄԷՐԻԳԱ

Վաշինկրթ 27 մարտ

Տիւնքի կիւն, Բիշմենտտա խթինաֆ տիվանընըն տէօշէմէսի եըգըլըպ, օրատա հազրը պուլունան պէօյիւք պիր իզտիհամ, մէզքիւր տիվանըն ալթընտա վագը օլան մէգուսան գամարասընը իչինէ տիւշմիշ տիւր. մէզքիւր քաղատա 40 քիչի օլմիւշ վէ 50 քիչի տէ աղըրճա եարալանմըշ տըր։

ԻՆԿԻԼԹԷՐՐԱ

Լոնդրա 28 մարտ

Մօրնինկ Բօսթ գազէթասը, Ամթինատա վէ Էյունան գալէալարընտա մուվագգաթ սուրէթտէ էճնէպի ասաքիր պէքլէթտիրիլմէսինի թալէպ էյլէմէքտէ տիր։

ԵՈՒՆԱՆ

Աթինա, 28 մարտ։

Մ. Պուլկարիս, հարպիյէ նազիրը նասպ օլունտու։

ԹԻՒՃԱՐԻՅԷ

Լիվերբուլ 28 մարտ

Միտիլնի Նիւ Օրլէանա բամուղու բէնա 11 3/8 տէն 1/8
Սաթը 10,000 պալեա.
Կալաչ գոգորոզու, գավի, հազրը մալ, 32/3
Սօնրատան թէլիմ օլունմագ իւզրէ 28/6

ՍԱՐՐԱՖԻՅԻ

ՖՕՆՏՕ ՖԻՆԱՆՍԱՐ

Լոնդրա 28 մարտ

Էսհամը ումումիյէ աչլ	47 7/8
« » գաբ.	47 13/16
Բուրս 27 մարտ	
Ֆրանսզ ֆոն աչլ.	74,36
» » գաբ.	74,
Իթալեա ֆոն. աչլ	56,45
» » գաբ.	56,40
Օսմ. իսթիգ. (65) գաբ.	366,25
Էսհամը ումումիյէ աչլ.	48,12½
» » գաբ.	48.
Օսմ. իսթգ. (69) գաբ.	311,50

ԷՐԶԱՄԸ ՈՒՄՈՒՄԻՅԷՅԷ

ԳԱԼԱԹԱ ԲԻԱԶԱՍԸ

Ապրիլ 16 Ախշամ գարանտը . . 53-

ԱԶԳԱՅԻՆ

Մէմօրիալ Տիբլոմաթիգ գազէթասընըն Բօմատան ախազ էյլէտիկի մալիւմաթլարլա պիլտիրտիկինէ նէկարէն, Հասունեան հազրէթլէրի պիր տահա խթանպօլա ուէօնմէյիպ Բօմատա պէօյիւք պիր մէմուրիեէթտէ իսթիխտամ գըլընաճագ իմիշ։

Ղալաթիայ 15 ապրիլ 1870

. . . խմբագիր,

Մանզումէիդ 1208 թուոյն մէջ, Եսայի Վ. Ղեւոնդեան ստորագրութեամբ հրատարակուած նամակին կը պատասխանեմք բան առ բան։

Նախ՝ Մխիթար վարդապետը Մշոյ Ս. Կարապետի վանուց ընիկ միաբան չէ, այլ Երուսաղէմ ձեռնադրուած եւ Երուսաղէմի միաբանեւ այն տեղեն յետոյ ի Մուշ եկած է։

Երկրորդ՝ Մխիթար վարդապետին, իր առաջնորդութեան ժամանակ Մշոյ աշխարհի զրկեալ ժողովրդոց իրաւունքները պաշտպանած չէ, եւ ոչ երբէք բարբարոս քիւրտ պէյերէն հալածանք կրած, (1) այլ ինքնին բարբարոսներուն գործակից լինելով, տառապեցուցած է ժողովուրդը որ շատ անգամ բողոքած է Մխիթար վարդապետին դէմ։

Երրորդ՝ Մխիթար վարդապետը ոչ թէ Մուշէն եկած է այժմ ի Պոլիս, այլ Տիգրանակերտէն, ուր աքսորուած էր Մշոյ ժողովուրդի խնդրանօք եւ կարնոյ վալիին հրամանաւ, վասն զի իր քրտաբարոյ արարքները եւ կեղեքումները չափէն անցած էին եւ ինքը քիւրտերու հետ ի կարին կոչուելով, դատապարտուած էր իր գործակիցներու հետ։

Չորրորդ՝ Վալին որոշած էր զՄխիթար վարդապետն յերուսաղէմ զրկել, իր ընիկ միաբանութեան տեղը, եւ միմիայն խրիմեան Հայրիկի խնդրանօք մեղմեց իր հրամանը եւ զինչաւ ի Տիգրանակերտ աքսորել։

Հինգերորդ՝ Մխիթար վարդապետն ոչ միայն թափուր է ազգասիրութեան եւ հայրենասիրութեան զգացումներէ, այլ եւ ոչ իր եկեղեցական կոչումը կը սիրէ եւ ոչ գիտէ գէթ հասարակ եկեղեցականի մը պէս պաշտօն կատարել կամ պատարագ մատուցանելու որ մեր խոսքին չհաւատար կարող է առաջիկայ կիւրակէ եկեղեցի մը հրաւիրել քարոզելու եւ պատարագելու եւ փորձով ստուգել։

Վեցերորդ՝ Մխիթար վարդապետն աքսորանքէ փախած է եւ ոչ թէ այժմ եկած է ի Պոլիս ժողովրդոց թշուառ կացութիւնը ներկայացնելու։ Եւ այս չորրորդ անգամն է որ Մխիթար կաքսորուի եւ չզգաստանար։

Եօթներորդ՝ Մխիթար վարդապետն բընաւ իրաւունք չունի Սրբազան Պատրիարքէն Պոլսոյ մէջ նստելու տեղ մը պահանջելու, որովհետեւ ինքը Մշոյ Ս. Կարապետի առաջնորդարանի մէջ բազմաթիւ մարդոց առջեւ հրապարակաւ բաւական ես ոչ վանահայր կը ճանաչեմ, ոչ պատրիարք, եւ ոչ կաթողիկոս, անոնք ով են եւ ինչ կրնան ընել, ես կուզեմ կը տաճկանամ, կուզեմ կամուանանամ»։

Ութերորդ՝ Մշեցիք այնչափ զղուած են Մխիթար վարդապետէն որ եթէ Աստուած մի արասցէ ի Մուշ վերադառնայ ահագին խռովութիւններ պիտի ծագին, ուստի եւ այժմէն սաստիկ կը բողոքեմք իրեն դէմ, եթէ այսպիսի չար մտադրութիւն ունի։

Եւ ինչորոտ՝ Մխիթար վարդապետի եւ իր պաշտպանք վարուց բարուց եւ ընթացից վրայ շատ հաւաստի ապացոյցներ ունիմք, բայց այժմ չենք հրատարակեր, լուսալով որ այս լռելեայն գրուածով կրգաստանան եւ չեն ստիպեր զմեզ ամեն բան հրապարակաւ մերկանալու։

Պանգուխտ Մշեցիք
Սարգիս Գրիգորեան

Բերա 14/26 ապրիլ 1870

. . . խմբագիր.

Մանզումէի էֆքեար օրագրոյդ 1191 երրորդ թերթին մէջ՝ «Նոր ուղղութիւն» տիտղոսով հրատարակուած յօդուածի մը պատասխանելով ոմանք կրսեն թէ այդ յօդուածին ստորագրութեան տեղ գրուած Թ. Ե. տառերուն նկատմամբ Գերաշնորհ եպիսկոպոսն է անոր հեղինակն։

Այդ ըսելութիւնն՝ յետագայ պատճառներով՝ նուազագոյն անտեղի երեւնալով, եւ այդպիսի յօդուածներուն հեղինակները՝ զգոյշացնելու սիրով շնորհունիմք ծանուցանել թէ, Գեր. Խորէն եպիսկոպոսն որչափ ալ պատճառով մը իւր կրթիչներուն միաբանութիւնը ուրացեր է, անոնցմէ ստացած գիտութիւնները չի կրնար մոռնալ, ուստի չեմ կրնար համոզուիլ թէ Արեւելեան կաթոլիկ Հայոց վրայ ճառելով յիշեալ Հայերը Հայոց ազգէն եւ Հռոմայ գրկէն ծնած նոր ազգ մը է ըսելով հարցունէ թէ ո՞ւր է անոնց ազգութեան դրոշմը, ո՞ւր է իրենց հայրենիքը, ո՞ւր է իրենց լեզուն, եւ ուր են իրենց օրէնքները. վասն զի Գեր. Խորէն եպիսկոպոսն մեզ քաջ լաւ գիտէ Հայոց պատմութիւնը. եւ եթէ սոյն յօդուածին անանուն հեղինակը բարեհաճէր մեր պատմութեանց էջերն թղթատել, հոն կրնար բացայայտ նախ տեսնալ թէ ո՞ւր էր Հայաստան Քրիստոսէն 2000 տարի առաջ, ո՞ւսկից եկած են Հայք, եւ ո՞ւր կը գտնուին հիմայ. Ուստի կրնանք ըսել թէ օգոստափառ Սուլթան Ապտիւլ Ազիզ կայսեր եւ Նորին օգոստափառ նախորդներուն հայրախնամ կառավարութեան հպատակ եղող Հայոց հայրենիքն ուր որ գտնուի, Արեւելեան կաթոլիկ ժողովրդեան հայրենիքն ալ հոն է. ուստի չեմ կարող ուրիշներուն պէս պնդել թէ այդ հարցն Գեր. Խորէն եպիսկոպոսին գրչէն ելած ըլլայ.

Դարձեալ, յիշեալ ժողովրդեան լեզուին ուր ըլլալուն վրայով եղած հարցին գալով, տարակոյս չի կայ որ ուսկից որ գայ ազգ մը լեզուն ալ այն տեղէն գայ, եւ ո՞ւր որ մնայ ազգը՝ լեզուն ալ հոն կը մնայ. ուրեմն անկարելի կը թուի ինձ որ Գեր. Խորէն եպիսկոպոսն այդպիսի պարզ խնդրոյ մը համար գրիչը ձեռք առնէ.

Արեւելեան կաթողիկէ Հայոց ժողովրդեան որինաց ուր ըլլալուն խնդրոյն գալով, ամեն մարդ գիտէ թէ ազգի մը գործողութեան մէջէն ոմանք սոսկ քաղաքական են, ոմանք սոսկ կրօնական, եւ ոմանք ալ խառն. ուստի տարակոյս չի մնար որ ազգ մը՝ ժողովուրդ մը՝ ուր որ գտնուի՝ հոն պարագայից եւ դիպուածոց համեմատ՝ հարկ եղած վարչութեան՝ կառավարութեան վայելուչ օրէնքը պիտի ունենայ. Ուստի այդ խնդիրն ալ պարզ խնդիր մը ըլլալով՝ զայն լուծելու համար Գեր. Խորէն եպիսկոպոսն իւր ձեռքը ճակատին չտանիր.

Գամք հիմայ միւս խնդրոյ վրայ, ուր յիշեալ յօդուածին հեղինակը երգիծանութեամբ՝ կը հարցունէ թէ ուր է կամ ինչ է Արեւելեան Հայոց ազգութեան դրոշմը.

Ազգութեան դրոշմ ըսելով ի՞նչ կը հասկնայ արդեօք՝ մեր՝ յարգի անանուն հեղինակն, երբոր բարեհաճի զայն մեկնել, յայնժամ կրնամ ճշդիւ պատասխանել. իսկ որովհետեւ Արեւելեան կաթոլիկ Հայոց ժողովուրդը՝ քառասունամեայ ազգ մը կոչելովն, այդ ժողովուրդին կը բնէ է որ դրոշմ կը կոչէ, այդ դրոշմ ուսկից որ եկեր եւ ուր որ մնացեր է, Գեր. Խորէն եպիսկոպոսն ալ իւր առաջին

(1) Եթէ Ֆալատաղի տղայի դէպքը իբրեւ վասա մէջ բերէ պատրաստ եմ մեկնութիւն տալու։

դրոշմը անկից առած ըլալովն, ամենեւին չեմ կարծեր որ հիմայ գրիչը ազգատեաց կաղամարին թաթխելով հարցունէ թէ ինչ է կամ ուսկից եկած է եւ կամ ուր է Արեւելեան Հայոց ազգութեան դրոշմը։

Ատոնք ըսելովս՝ նպատակս Գերաբարձրէն եպիսկոպոսին փաստաբան ըլալ չէ, վասն զի յիշեալ եպիսկոպոսն կրնայ քաջութեամբ փաստաբանել իրեն համար։ այլ նպատակս է մեր անանուն հեղինակին աղաչել որ՝ ազգութեան եւ կրօնքի մէջ եղած տարբերութիւնը որոշելով, եւ ազգը կազմող ժողովուրդներուն՝ ազգին մէյ մէկ մասն ըլալը ճանաչելով, եւ իւրաքանչիւր ժողովուրդին՝ իւր կրօնական համոզման հետեւելու ունեցած ազատութիւնը միտք բերելով, ժողովուրդ մը միւս ժողովրդեան դէմ գրգռելէն, կամ քառասուն ամեայ դոցուած վէրքերը միտք բերող գրութիւններով ժողովուրդ մը միւս ժողովուրդէն հեռացուցնելէն եւ այդպիսի առիթներով տհաճելի գրութեանց տեղի տալէն զգոյշանայ։ Ամեն օր կը տեսնանք թէ ընտանեաց մէջ երկու եղբայր զանազան նիւթերու վրայ տարբեր կարծիք կունենան։ իսկ միմեանց կարծիքները յարգելով, իրենց մէջի սէրը եւ խաղաղութիւնը կը պահեն, ու միատեղ կապրին, նոյնպէս ալ ազգի մը ժողովուրդը որոնք դիպուածոց եւ պարագայից բերելովն կրօնական համոզմամբ տարբեր կարծեաց տէր են, պարտին իւրաքանչիւրին համոզումը յարգել։ եւ իրենց մէջի ներդաշնակութիւնը պահելով պահպանել համազգութեան սէրը եւ միութիւնը որով կրնայ իւրաքանչիւր ազգ յառաջ դիմել։

Երանի թէ Հասունեանք այդ սկզբունքին ծառայած ըլլային։ ժողովուրդը առ'ի Հասունեանք, 'ի Հասունեանց հակառակք եւ 'ի չէզոք չէր բաժնուեր, ինչպէս որ այսօր բաժնուած է 'ի քանդո՛ւմն եւ 'ի քայքա՛յումն ազգութեան։

Երա՛նի թէ հրոյ եւ սրոյ ճարակ եղած ըլլային այն Հասունն եւ այն Ռաքելեանն քան թէ շահախնդրութենէ եւ փառասիրութենէ մղուելով ժողովուրդը կոյր հնազանդութեան մէջ պահելու միջոցներուն ձեռնարկու ըլլային։

Վա՛յ ձեզ Հասունեանք, որք չեն կրցաք աչքերնիդ բանալ եւ տեսնալ ժողովրդեան մէջի տարբերութիւնը, չեն կրցաք հասկնալ թէ մի եւ նոյն տարբերութեան առիթն, որ անիսօս տակաւին ձեր մէջն է, չէք կրնար նախատեսել թէ մի եւ նոյն առիթն քիչ ժամանակէն պիտի խօսի եւ բարձրացուցնէ իւր ձայնը որ մընջարար կը դրդէ ամեն լուսաւորեալին սիրտը։

Ուստի՝ քանի որ այն ձայնը ձեր մէջի լուսաւորեալ մասին ականջին մէջ կը տրամաբանէ, թօթափեցէ՛ք Հասունին խաբեալ ազդեցութիւնները, քանի որ սէրն եւ խաղաղութիւնն՝ որոնք ազգի կամ ժողովրդեան մը մշտածին հայրն ու մայրն են, եւ հիմայ մեռած կը համարին, առանց ագահութեան եւ կողմնակցութեան բաժնեցէք ձեր մէջն արդարութեամբ բոլոր այն ստացուածները որոնք ընդհանուր ժողովրդեանն էր ձեր բաժանումէն առաջ, եւ այն մասը որ չէ բաժնուի միատեղ կառավարեցէք, մինչեւ որ կայն ալ բաժնելու յարմար միջոցն գտնուի, եւ կամ հասնի այն ժամանակ ուր կիլքերը մարելով, թշնամանութիւնը լռելով, ազգականութեան սէրը խօսելով, այդ սէրն ու խաղաղութիւնը վերահաստատի երկու կողմին մէջ, եւ հետեւաբար միութիւնը տիրէ 'ի զօրութիւն եւ'ի յառաջադիմութիւն ընդհանուր ազգին։ բայց այն օրհնեալ աւուր շուտով հասնելու մի միայն միջոցն է Հասունին աղաչել որ կաթոլիկ Հայոց վրայ հոսեցուցնելու բարիքները՝ երթայ իւր հայրենիքը եւ Սիբիրացիներու վրայ հոսեցուցնէ։ հրաժարի եւ հեռանայ մեր մէջէն։

Այն ատեն կրնաք դուք ալ մեզի հետ ըսել թէ որ եւ իցէ պայման, տուրք, շնորհք, երբոր խաբերայութեամբ եղած է, անգործադրելի է, թէ Հասուն խաբերայութեամբ ձեռք ձգած էր եւ խաբերայութեամբ Հռոմայ յանձնեց մեր ընտրութեանց իրաւունքները, թէ ըստ մեր իրաւանց ընտրենք աշխարհական պատրիարք մը, եւ ուրիշ եկեղեցական գլուխ մը, եւ ըստ հրամանի կամ թոյլտուութեան օգոստափառ Սուլթանին կառավարութեան հաստատենք երեսփոխական ազգային ժողովք մը, տարակոյս չունիմ որ այդ արդարութեան եւ անկողմնակցութեան ձայնը հնչելէն ետքը եթէ ժողովքը հաստատուի, եւ ժողովն անդամ երեսփոխանք երդնուն որ այնու հետեւ կրօնական տարբերութիւնները մէկդի թողով, ժողովրդեան բարեկեցութեան հոգ պիտի տանին առանց անձնական թշնամանութեանց, տարակոյս չունիմ որ կրսեմ ժողովուրդն գրկախառն համբուրիւ ձեռք ձեռքի տալով պիտի քալեն յառաջադիմութեան ընթանալի ճամբան զոր վերջին Յունվարի 25էն 'ի վեր բռնած է Արեւելեան Կաթոլիկ Հայոց ժողովուրդը։

Աղէքսէր Արեւելեան Կաթոլիկ Հայը։

Պ՛ոլիկիաշ 15 ապրիլ 1870.

. . . խմբագիր.

Զատկի երրորդ օրը Մաքրուհեան վարժարանը գտնուեցայ երեսփոխական ընտրութեան կատարումը տեսնելու համար։ Նպատակս ընտրութեան արդիւնքը ձեզ հաղորդել չէ, այլ ընդհանակութեան արժանի կէտի մը վրայ հրաւիրել է ձեր ընթերցողաց ուշադրութիւնը։ Քուէարկութիւնը վերջանալու մօտ էր, յանկարծ Մասիսի խմբագիր Կարապետ էֆէնտի Իւթիճեանը վարժարան գալով՝ սկսաւ Ընտրողաց ազգն ժողովոյն նախագահ Խորէն Սրբազանին հետ բարեկամութեամբ տեսնուիլ։ Այս բարեկամական ցոյցերը հետաքրքրութիւնս շարժեցուցին. վասն զի Իւթիճեան էֆէնտիին Խորէն Սրբազանին հետ ունեցած հակառակութիւնը մեզ անծանօթ չէր. ուստի բարեկամներուս հարցնելով վերջապէս իմացայ թէ Խորէն Սրբազան Իւթիճեան էֆէնտիին հետ հաշտուեր է։

Այս հաշտութեան լուրը արդարեւ զոհունակութեան առիթ պիտի ըլլայ ամեն անոնց որք դեռ քանի մը օր յառաջ այս երկու անձանց մէջ ծագած յուզմանց ականատես էին։ Սոուգիւ չկայ այս աշխարհիս մէջ աւելի քաղցր ու ցանկալի բան մը քան զհաշտութիւն։ Ներել թշնամւոյն եւ անոր հետ հաշտուիլ, այս է մարդկանց էն մեծ պարտաւորութիւնը. Խորէն Սրբազան այս պարտաւորութեան դէմ չմեղանչէր, ուստի սիրոյ ու համակրութեան արժանի է։

ԼԵՒՈՆ

Կ. Պոլիս 16 ապրիլ 1870

. . . խմբագիր.

Անձնուէր ընկերութեան նպատակը լոյս ընծայել ըլլալով, ուր որ լուսոյ եւ խաւարի կռիւ մը կելնէ, խաւարի որդիքը կը սիրեն յարձակիլ նախ Անձ. ընկերութեան դէմ. մինչդեռ Անձ. ընկերութիւնը իր նպատակէն դուրս գտնուող գործերու միջամտութիւն չընելու սկզբունքն ունի։ Ղալաթիոյ եկեղեցին թէ Սարգիս պատրիարքի եւ թէ Պօղոս պատրիարքի օրով ելած եկեղեցական յուզմանց միջոցին ամենայն հանդարտութիւն վայելեց, մինչդեռ Անձ. ընկերութիւնը Սարգիս պատրիարքի առաջին օրէն իւր հաստատութիւնը գտած է Ղալաթիոյ մէջ. ի՞նչ իրաւունք ունին Ղալաթիոյ 8-10 անձէ բաղկացեալ թաղեցիք որ թաղական ըլլալու փափաքնուն արգելք ուրիշ տեղէ տեսնելնուն համար կը յարձակին Անձ ընկերութեան վրայ, թող ցուցնեն թէ ընկերութեան ո՞ր աշակերտներն էին զիրենք ծեծողը, թող ապացուցանեն թէ ընկերութիւնը որ ատեն կարեւորութիւն տուած է սասանկ թաղային եւ ուրիշ որ եւ իցէ ջընջին մասնաւոր խնդիրներու։

Ցասր տարիէ 'ի վեր, . . . խմբագիր, Անձ. ընկերութիւնը իւր նպատակին հասնելու համար աշխատած է եւ իւր աշխատութիւնը հազիւ ասոր համար կրնայ բաւել։ Եւ ալ 10 տարիէ ի վեր կիրակի օրերը Ղալաթիոյ վարժարանը կուգամ դասախօսութեան համար եւ թաղ. բոլոր անցից տեղեակ եմ, բայց ինչպէս ակէ առաջ միջամտութիւն ըրած չենք, նոյնպէս ալ հիմա։ թէ եւ ցաւօք սրտի կը տեսնեմ որ այս յուզմունքներուն նպատակը Ղալաթիոյ գաւառական վարժարանը ցրուելու ենթարկութիւն է, վասն զի թաղէ ի 10-12 մանր տղայք հազիւ կը գտնուին հոն եւ մնացեալ խիստ մեծագոյն մասը գաւառացի են Հայաստանի զանազան իսրշերէն. երբ այժմ թաղեցին կը դժկամակի պանդուխտ ազգայիններէ թաղական անդամ գտնուելու. արդեօք մեր գուշակութիւնը իրական չըլլա՞ր միւ

Եթէ Անձ. ընկերութեան դէմ Ղալաթիոյ թաղեցիք ստորագրութիւն կրող նամակը զրպարտութիւն ըրած չըլլար, հարկ մը չէին ունենար այս ճշմարտութիւնը հրապարակաւ ըսելու։ Խնդրելով որ բարեհաճիք ներկայս հրատարակել ձեր պատուական լրագրոյն մէջ։ Գ. Ղազարեան

Ղալաթիա 16 ապրիլ 1870.

. . . Խմբագիր,

Ձեր պատուական լրագրոյն 1209 թուոյն մէջ «Ղալաթիոյ թաղեցիք» ստորագրութեամբ նամակ մը կարդացի, որուն մէջ զիս յականէ յանուանէ ամբաստանած էին, իբր թէ եկեղեցւոյ մէջ աղմուկ ելնելու պատճառ եղող անձին՝ այսինքն բնիկ Իւսկիւտարցի եւ այժմ Ղալաթիոյ մէկ անանուն փողոցի մը մէջ տան մը հինգ կամ վեց վարձակալներէն մէկին՝ Արժ. քարոզիչ հայրսուրբին երեսն ի վեր պոռացած ատենը եղած ըլլամ թէ «լռէ՛, սրիկայ, ապա թէ ոչ . . .» եւ եռքն ալ բարձր ձայնով «զարկէք, սպաննեցէք» ըսած ըլլամ։

Բոլորովին սուտ եւ անհիմն զրպարտութիւն մ է զոր կը հերքեմ ներկայ գրովս այն յանդուգն անձին առաջին պոռալուն ինձի հետ մօտը գտնուող չատերն ալ, լռէ՛, ըսին. ի՞նչ զարմանալի բան է որ մինակ իմ լռէ՛ ըսելս (եւ չրսածներս ալ հետը բարդելով) լսեր են. Անձ. ընկերութեան Անձ. դասատու ըլլա՞լս է յանցանքս թէ Անձ. ընկերութիւնն ամբաստանելու միջոց մը զիս գտան, մանաւանդ որ երբ աղմուկը վերթաւ եռ Ս. սեղանին վրայ ելայ ինչպէս ինձի հետ չատերն ալ։

Ահա ճշմարիտ եղելութիւնը. . . Խմբագիր, եւ կաղաչեմ որ յառաջիկայ թուով բարեհաճիք հրատարակել, միանգամայն խնդրելով որ Ղալաթիոյ թաղեցիք որոնք են նէ, որ ինձի դէմ կամբաստանեն, ինքզինքնին յայտնեն եւ ես պատրաստ եմ դատուելու ուր որ պէտք է նէ։

Ընդունեցէք, Տէր խմբագիր յարգանաց անկեղծ հաւատիքը։

Տիգրան Ց. Պօղոսեան

Ա Զ Դ

Բարեբաղդական ընկերութեան անօրէնութիւնը։ իր արդոյ բաժանորդակցաց կը Ծանուցանէ, թէ 1869ի Եւրոպական Տաճկաստանի երկաթուղեաց հետեւեալ բաժինները Ծախու առած, եւ պահեստի դրած է։

Թէ-	Թէ-
463.127	463.128
463.129	463.130
463.187	463.188
463.189	463.190
571.892	571.893

Ամենապատիւ Մասնաժողովոյ
Մ. Գ. Մէլիքեանէան։

Ի Լ Ա Ն

792,000,000 ՖԸՐԱՆԳԼԸԳ ՊԱԳՇԻՇԼԻ ԻՍԹԻԳՐԱԶ։

Իլք տէֆա օլարագ, եալընըզ 30 ֆրանք վիրէրէք, պագշիշլի սէհիմլէրէ իմզալանըպ տէ, իքինճի տէֆա օլարագ, ապրիլ 19, 20 վէ 21 տէ 75 ֆրանք էօտէմիշ օլմաեանլարը եէտլէրինտէ պուլունան սէհիմլէրին, ալաֆրանկա ապրիլ 30 ճումա իրթէսի կիւնիւ չէքիլէճք օլան բիեանգօեա իլհագ օլմաեաճագլարը մախսուսէն իլան օլունուր։

ՊԱՆԴԱՑԻ ՕՍՄԱՆԻ ԻԼԱՆԻ

792.000.000 ՖԸՐԱՆԳԼԸԳ ԻՔՐԱՄԻՅԷԼԻ ԻՍԹԻԳՐԱԶ ԹԱՀՎԻԼԱԹԸՆԷ պիրինճի գուրա քէշիտէսի, իշ պու 1870 սէնէսի Նիսանը Լֆրէնճիին օթուզունճու ճումա իրթէսի կիւնիւ ալաֆրանկա էյլէնտէն պիր սաաթ սօնրա, եանի, սաաթ ալթը պուչուգ գարարլարընտէ, Զաբխանէյի ամիրէտէ, ալէնէն իճրա օլունաճաղի իլան օլունուր։

1870 Նիսան 15/27.

ԻԼԱՆԸ ԸԷՍՄԻ

Եէտի եիւզ տոգսան իքի պին միլեօն ֆրանգլըգ բիեանքօլու իսթիգրազն, պիրինճի գուրասըն ն, չէհրի հալին օթուզունտա, Զարպխանէյի ամիրէ տայիրէսինտէ, քէշիտէ օլունմասընա ճանիպի Պապը ալիտէն գարար վէրիլմիշ տիր։

Իշպու գուրա քէշիտէսինտէ իսթիմալ օլունաճագ պիւյիւք չարխը հավի օլան չէքմէճէ, պու խուսուս իշին թախսիս օլունան պիւյիւք պիր սալօնա վազ օլունմուշ տուր։

Պէհէրի պէշ նիւմէրօեու հավի օլմագիւզրէ, իշպու գուրաեա տախիլ օլան պիր միլեօն տօղուզ եիւզ սէքսէն պին նիւմէրօ թահվիլաթը հավի պուլունան իւշ եիւզ տօգսան ալթը պին ատէտ պօրու մաղպաթալարընտա մուհարրէր վէ մէսթուր օլտուղուվէճէյէ, փարիստէ էֆֆարէթի սէնիյյէ սըրը քեաթիպի վէ Պանգ Օսմանի իքի միտիր վէ պիր մէէմուրու, վէ Ռումիլի տէմիր եօլլարը գումբանեասընէն, նէզտի Սալթանաթը սէնիյյէտէ վէքիլի պուլունան միւսիւ ՈւԹրէ հազրը օլտուգլարը հալտէ, լէհիմլի, վէ մէմուր սանտրգլարա վազ օլունմուշ, վէ Սալթանաթը սէնիյյէ թարաֆրնտան մէէմուր պուլունան Մալիյէ նազրրը տէվլէթլու Սատրգ բաշա, վէ Նաֆիա նազրրը տէվլէթլու Տավուտ բաշա հազարաթը, վէ Պանգ Օսմանի տիրէքթօրու միւսիւ Ֆիլպէրթօն, վէ մէզքիւր տէմիր եօլլարը գումբանեասընէն նէզտի Սալթանաթը սէնիյյէտէ վէքիլի պուլունան միւմայիլէյհ միւսիւ ՈւԹրէ իլէ, Տէրսէատէթ սարրաֆանը միւթէպէրանընտան պիր գաչ զէվաթ հուզուրլարընտա, մէզքիւր սանտրգլարտան մարէլալէեան չարխը չէքմէճէյէ նագլ օլունմուշ տուր։

Պատէհու մէզքիւր չէքմէճէ պիր պիրինէ զայրի միւշապիհ (պէնզէմէզ) իւշ միֆթահ (անախթար) իլէ քիլիալէնէրէք, պու միֆթահլարըն պիրի Պապը ալիյէ, վէ պիրի Պանգ Օսմանիյէ, վէ տիկէրի տախի տէմիր եօլու գումբանեասընա թէսլիմ օլունտուգտան սօնրա, մէշէ աղաճընտան մամուլ պիր պիւյիւք տօլապա վազ օլունարագ քիլիտլէնիպ, հուզզարըն միհիբլէրիյլէ տախի թէմիր գըլընմըշ տուր։

Թահվիլաթը հավի օլարագ, փարիստէն վիրուա իտէն, մէզքիւր սանտրգլարըն պիր հիւսնի հալտէ պուլունտուղու, վէ պու պիրինճի իճրաաթըն եօլունտա ճէրէեանը, պա ժաղպաթա թասդիգ օլունմուշ տուր։

Գուրա քէշիտէ օլունաճաղը կիւն հէր պիրինին մայլէթինտէ պիրէր սրրը քեաթիպի պուլունմագ իւզրէ, Տէվլէթի ալիյէ վէքիլէրի պուլունան միւշարիլէյհիմա հազարաթըյա, Պանգ Օսմանի տիրէքթօրու, վէ տէմիր եօլլարը գումբանեասը վէքիլի տավէթ օլունաճագ, վէ չէքմէճէ տախի մէվզու մահֆուզ պուլունտուղու մէշէ տօղսան չըգարըլըպ, ռալօնուն վասբթընտա հուզզարա գարիպ պիր մահէլլէ գօնուլաճագ տըր։

Վէ իշպու չէքմէճէնին սաղ վէ սոլիմ, վէ մէօհիւրիւ պօղուլմամըշ օլտուղու, եէնէ պա մաղպաթա թասդիգ օլունտուգտան սօնրա, մուվաճէհէյի հուզզարտա պիրազ թահրիք օլունտաճագ, վէ պատէհու Տէվլէթի ալիյէ, վէ Պանգ Օսմանի, վէ տէմիր եօլ գումբանեասը եէտլէրինտէ պուլունան միֆթահլարա աչըլըպ, լօթօրեալը իսթիդրազլար իչին Եվրոպատա ճարի օլուպ, թարաֆը Տէվլէթի ալիյէտէն իսթիհսան վէ իսթիխազ պույրուլան վէճհի աթի իւզրէ միւպաչէրէթ օլաճագ տըր։ Շէօյլէ քի էթֆալը միւսէլլէմէ իթամրնտան ինթիխապ օլունուպ, միւշարիլէյհիմա տէլէկէլէրլէ (վէքիլ) տիրէքթօր, վէ վէքիլի միւմայիլէյհիմա թարաֆընտան տախի գապուլ օլունմուշ օլան պիր սապի, պէհէրի պէշէր նիւմէրօեու, եանի բէս էլմալի թէտիյէ օլունաճագ օլան

ԳՈՒՇԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՏԻ ԼՈՒՓԵԼԻ ՀԱՅՈՑ ԿԱՄ ԱՅԼ ՏԵՂԵՐՈՒՄ ԱՅՍՊԻՍԻ ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ԼՈՒՍԱՎՈՐՎԱԾ ԵՎ ՀՐԱՏԱՐԱԿՎԱԾ

ԱՅՍՊԻՍ ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ԼՈՒՍԱՎՈՐՎԱԾ ԵՎ ՀՐԱՏԱՐԱԿՎԱԾ

ՓՈՔՐԱԳԻՐ ԷՐԻՆԻ ԿԱՄ ԱՅԼ ՏԵՂԵՐՈՒՄ ԱՅՍՊԻՍԻ ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ԼՈՒՍԱՎՈՐՎԱԾ ԵՎ ՀՐԱՏԱՐԱԿՎԱԾ

Ի ՊԱՏՈՒԱՐ ԱՅՍՊԻՍԻ ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ԼՈՒՍԱՎՈՐՎԱԾ ԵՎ ՀՐԱՏԱՐԱԿՎԱԾ

ԱՅՍՊԻՍԻ ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ԼՈՒՍԱՎՈՐՎԱԾ ԵՎ ՀՐԱՏԱՐԱԿՎԱԾ

ՓՈՔՐԱԳԻՐ ԷՐԻՆԻ ԿԱՄ ԱՅԼ ՏԵՂԵՐՈՒՄ ԱՅՍՊԻՍԻ ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ԼՈՒՍԱՎՈՐՎԱԾ ԵՎ ՀՐԱՏԱՐԱԿՎԱԾ

ԳՈՒՇԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՏԻ ԼՈՒՓԵԼԻ ՀԱՅՈՑ ԿԱՄ ԱՅԼ ՏԵՂԵՐՈՒՄ ԱՅՍՊԻՍԻ ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ԼՈՒՍԱՎՈՐՎԱԾ ԵՎ ՀՐԱՏԱՐԱԿՎԱԾ

ԱՅՍՊԻՍ ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ԼՈՒՍԱՎՈՐՎԱԾ ԵՎ ՀՐԱՏԱՐԱԿՎԱԾ

ՓՈՔՐԱԳԻՐ ԷՐԻՆԻ ԿԱՄ ԱՅԼ ՏԵՂԵՐՈՒՄ ԱՅՍՊԻՍԻ ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ԼՈՒՍԱՎՈՐՎԱԾ ԵՎ ՀՐԱՏԱՐԱԿՎԱԾ

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ ԵՎ ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ

ԱՅԴՊԵՍ ԵՎ ԱՅԼ ՏԵՂԵՐՈՒՄ ԱՅՍՊԻՍԻ ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ԼՈՒՍԱՎՈՐՎԱԾ ԵՎ ՀՐԱՏԱՐԱԿՎԱԾ

ԱՅԴՊԵՍ ԵՎ